

Anca-Magda Voiculescu

Răpirea internațională de minori

***Interferențe între dreptul Uniunii Europene,
dreptul internațional și dreptul național***

Universul Juridic
București
-2025-

CUPRINS

CAPITOLUL I. ASPECTE INTRODUCTIVE	17
CAPITOLUL II. INSTRUMENTE JURIDICE APLICABILE	20
Secțiunea 1. Dreptul internațional	20
1. Convenția de la Haga din 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii	20
2. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Roma, 1950.....	23
3. Alte convenții.....	23
Secțiunea 2. Dreptul Uniunii Europene	25
1. Regulamentul (CE) nr. 2201/2003	26
1.1. Raportul cu Convenția de la Haga din 1980.....	27
1.2. Progrese față de Convenția de la Haga din 1980	27
2. Regulamentul (UE) 2019/1111	29
2.1. Raportul cu Convenția de la Haga din 1980.....	29
2.2. Raportul cu Regulamentul (CE) nr. 2201/2003	30
2.3. Progrese față de Regulamentul (CE) nr. 2201/2003	30
3. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	31
Secțiunea 3. Dreptul intern al statelor contractante/membre	32
1. Dreptul procedural.....	33
2. Dreptul substanțial	33
Secțiunea 4. Cazurile „non-Haga”	34
Secțiunea 5. Aplicabilitatea instrumentelor juridice	35
1. Aplicarea <i>rationae temporis</i>	35
2. Aplicarea <i>rationae personae</i>	35
3. Aplicarea <i>rationae materiae</i>	36
Scurte concluzii	37
CAPITOLUL III. PROCEDURA DE SOLUȚIONARE.....	38
Secțiunea 1. Procedura administrativă. Autoritatea centrală	39
1. Aspecte generale	39
1.1. Identificarea autorității centrale competente.....	40
1.2. Celeritate	40
1.3. Tipuri de cereri.....	41
1.3.1. Cereri active (outgoing)	41
1.3.2. Cereri pasive (incoming).....	41
1.4. Controlul de regularitate convențională	41
1.4.1. Conținutul cererii, procura și documentele, cerințe lingvistice	41
1.4.2. Refuzul primirii cererii.....	43
1.5. Obligațiile autorității centrale	45
1.5.1. Obligații generale	45
1.5.2. Obligații specifice	46
1.6. Închiderea dosarului	46
1.7. Punerea în executare a hotărârii de înapoiere	47
2. Gestionarea cererilor active	47
2.1. Controlul de regularitate convențională	47

2.2. Trimiterea cererii și a documentelor către autoritatea centrală a statului solicitat.....	49
2.3. Cooperarea cu autoritatea centrală solicitată și monitorizarea cererii.....	49
2.4. Confirmarea înapoierii copilului	49
3. Gestionarea cererilor pasive	50
3.1. Confirmarea primirii cererii.....	50
3.2. Controlul de regularitate convențională	50
3.3. Localizarea minorului.....	51
3.4. Informări privind existența cererii de răpire internațională.....	52
3.4.1. Informarea instanței sesizate cu măsuri de fond privind minorul	52
3.4.2. Informarea organelor de trecere a frontierei	53
3.5. Măsuri de soluționare amiabilă	54
3.6. Măsuri de protecție a copilului	54
3.7. Inițierea procedurii jurisdicționale. Ajutorul public judiciar	55
3.8. Cooperarea cu autoritatea centrală solicitantă și monitorizarea cererii.....	57
3.9. Obținerea confirmării înapoierii copilului.....	57
4. Asistență în aplicarea art. 15 din Convenția de la Haga din 1980	57
5. Procedura în cazul respingerii cererii de înapoiere (risc grav sau opunere minor)	58
Secțiunea 2. Procedura jurisdicțională. Instanța de judecată	60
1. Autonomie procedurală națională	60
2. Celeritate	61
2.1. Caracterul urgent	61
2.2. Durata recomandată de soluționare	61
2.3. Probatoriu	62
2.4. Căi de atac.....	64
2.5. Concentrarea competenței	65
3. Natura juridică a cererii de înapoiere	65
4. Competența de soluționare a cererii de înapoiere	66
5. Interdicția statuării asupra fondului dreptului de încredințare	68
6. Caracterul ilicit al deplasării sau reținerii copilului.....	69
7. Măsuri de protecție.....	69
8. Contactul cu minorul pe parcursul procedurii.....	70
9. Audierea părții care solicită înapoierea	70
10. Măsuri de soluționare amiabilă. Tranzacțiile.....	72
11. Înapoierea voluntară a minorului în cursul procesului	74
12. Costurile de înapoiere	75
13. Punerea în executare a hotărârii de înapoiere	76
14. Procedura în cazul respingerii cererii de înapoiere (risc grav sau opunere minor)	76
15. Răpiri internaționale succesive	77
Secțiunea 3. Dispoziții comune procedurii administrative și judiciare.....	79
1. Cauțiuni	79
2. Legalizări.....	79
3. Traduceri	80
4. Taxe și alte cheltuieli.....	81
Scurte concluzii	82
CAPITOLUL IV. PRINCIPIUL ÎNAPOIERII COPILULUI ÎN STATUL DE ORIGINE	84
Secțiunea 1. Reședința obișnuită a minorului	85

1. Perspectiva teoretică.....	85
1.1. Dreptul internațional privat.....	86
1.2. Dreptul Uniunii Europene	86
1.3. Dreptul național.....	87
2. Perspectiva practică.....	87
2.1. Jurisprudența statelor contractante la Convenția de la Haga din 1980.....	87
2.2. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene	89
2.3. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului	91
3. Criterii pentru determinarea reședinței obișnuite	93
3.1. Criterii subiective	93
3.2. Criterii obiective	94
4. Mai multe reședințe obișnuite	96
5. Lipsa unei reședințe obișnuite	97
Secțiunea 2. Dreptul de încredințare.....	98
1. Noțiune.....	98
1.1. Aspecte terminologice și conținut.....	98
1.1.1. Dreptul intern român.....	98
1.1.2. Dreptul intern al altor state	99
1.1.3. Convenția de la Haga din 1980.....	101
1.1.4. Regulamentul (UE) 2019/1111.....	101
1.2. Autoritate părintească versus custodie.....	103
1.2.1. Autoritatea părintească (conținut și forme în dreptul român).....	103
1.2.2. Custodia (conținut și forme în dreptul intern al altor state)	104
1.3. Componenta relevantă pentru răpirile internaționale de minori	105
2. Sursele dreptului de încredințare	105
2.1. Legea	106
2.2. Hotărârile judecătorești sau administrative	107
2.3. Acord în vigoare.....	108
3. Obținerea de informații privind dreptul de încredințare.....	108
4. Dreptul de încredințare <i>versus</i> dreptul de vizitare	110
5. Dreptul <i>ne exeat</i> și interdicția scoaterii copilului din jurisdicția reședinței obișnuite.....	111
Secțiunea 3. Titularii dreptului de încredințare (calitatea procesuală activă).....	113
Secțiunea 4. Răpitorii (calitatea procesuală pasivă)	115
Secțiunea 5. Fondul cauzei	117
1. Aspecte relevante pentru existența răpirii internaționale	117
1.1. Caracterul transfrontalier	117
1.2. Caracterul ilicit	118
1.3. Caracterul efectiv al exercitării dreptului de încredințare	120
2. Relocarea internațională a minorului	121
2.1. Aspecte procedurale.....	122
2.2. Aspecte substanțiale.....	123
Scurte concluzii	125
CAPITOLUL V. EXCEPȚIILE DE LA PRINCIPIUL ÎNAPOIERII COPILULUI	126
Secțiunea 1. Integrarea copilului în mediul statului de refugiu.....	127
1. Ipoteze	128
1.1. Sesizare în termen de 1 an de la deplasarea/reținerea ilicită	128
1.2. Sesizare cu depășirea termenului de 1 an de la deplasarea/reținerea ilicită.....	128

2. Termene	129
2.1. Durata	129
2.2. <i>Dies a quo</i>	130
2.3. <i>Dies ad quem</i>	130
3. Probatoriul	131
4. Integrarea minorului în practică	131
Secțiunea 2. Neexercitare drept/consimțire/achiesare	132
Secțiunea 3. Riscul grav de înapoiere în statul de origine	134
1. Risc grav asociat copilului	136
1.1. Violența îndreptată împotriva copilului	136
1.2. Starea de sănătate a copilului	138
1.3. Separarea de părintele răpitor	138
1.4. Separarea de frați/surori	139
1.5. Dezavantaje economice	140
1.6. Readaptarea la mediul din statul reședinței obișnuite	141
2. Risc grav asociat părintelui răpitor	141
2.1. Violența îndreptată împotriva părintelui	142
2.2. Starea de sănătate a părintelui	143
2.3. Lipsa de experiență/dezinteresul părintelui	144
2.4. Începerea urmăririi penale/Condamnările penale	144
2.5. Aspecte legate de viața privată	145
2.6. Statutul de imigrant	145
3. Risc grav asociat unor elemente externe	146
4. Măsuri de protecție	147
4.1. Evoluția cadrului legal	148
4.1.1. Începutul: dreptul internațional privat	148
4.1.2. Un pas înainte: dreptul Uniunii Europene	148
4.1.3. Relația dintre dreptul internațional privat și dreptul Uniunii Europene: complementaritate și progres	150
4.1.4. Dreptul național	151
4.2. Măsurile de protecție în practică	151
4.2.1. Orientări jurisprudențiale	151
4.2.2. Autorități competente	152
4.2.3. Durata	153
4.2.4. Identificare	153
4.2.5. Sarcina probei	155
4.2.6. Criterii: caracter adecvat și efectiv	155
4.2.7. Caracterul executoriu	156
4.2.8. Limite	156
Secțiunea 4. Opunerea copilului la înapoiere	158
1. Cadrul legal	158
1.1. Dreptul internațional privat	159
1.2. Dreptul Uniunii Europene	159
1.3. Dreptul național	161
2. Modalități juridice de valorizare a opiniei copilului	161
3. Excepție procedurală sau apărare de fond	163
4. Drept al copilului sau element probatoriu	164
5. Modalități practice de audiere a copilului	165
6. Aprecierea opiniei copilului	166
6.1. Obiecția copilului cu privire la înapoiere	166

6.2. Marja de apreciere a instanței	167
6.3. Refuzul copilului în practică	168
Secțiunea 5. Încălcarea drepturilor fundamentale garantate de statul de refugiu	170
Scurte concluzii	172
CAPITOLUL VI. CONEXIUNI CU ALTE LITIGII	174
Secțiunea 1. Litigii penale	174
1. Jurisprudența CJUE și dreptul intern în materie penală	174
2. Coexistența caracterului preventiv și sancționator	176
3. Consecințele procedurilor penale în statul de origine împotriva părintelui răpitor	177
Secțiunea 2. Litigii civile	178
1. Aspecte procedurale	178
1.1. Competența internațională	178
1.2. Temporizarea litigiilor referitoare la fondul dreptului de încredințare	179
2. Aspecte substanțiale	180
2.1. Soluționarea prioritara a cererii de înapoiere	180
2.2. Soluționarea prioritara a litigiului privind fondul dreptului de încredințare	182
3. Obținerea de informații privind existența cererii de înapoiere	182
3.1. Faza administrativă	183
3.2. Faza jurisdicțională	183
Scurte concluzii	184
CAPITOLUL VII. SOLUȚII POSIBILE ȘI IMPLICAȚIILE LOR	185
Secțiunea 1. Admiterea cererii	185
1. Înapoierea copilului în statul reședinței obișnuite sau către o persoană?	185
2. Documentele de călătorie ale copilului	186
3. Măsuri practice privind înapoierea	187
4. Emiterea certificatului cuprins în Anexa IV a Regulamentului (UE) 2019/1111	188
Secțiunea 2. Respingerea cererii	188
1. Sesizarea instanței din statul de origine	188
1.1. Ipoteze și sfera de aplicare	188
1.2. Procedura de sesizare	189
1.3. Emiterea certificatului cuprins în Anexa I a Regulamentului (UE) 2019/11	191
1.4. Soluția instanței din statul de origine	191
2. Hotărârile privilegiate	192
2.1. Noțiuni	192
2.2. Certificatul cuprins în Anexa VI a Regulamentului (UE) 2019/1111	193
2.3. Recunoașterea și executarea	195
Scurte concluzii	196
CAPITOLUL VIII. EXECUTAREA SILITĂ A HOTĂRÂRII DE ÎNAPOIERE	198
Secțiunea 1. Autonomie procedurală națională	198
1. Părțile/participanții la executarea silită	199
2. Monitorizarea executării silite	200
3. Organele de executare	200

Secțiunea 2. Celeritate	200
1. Termene specifice.....	201
2. Cauze de întârziere.....	201
3. Măsuri de protecție și măsuri coercitive.....	202
4. Măsuri adiționale necesare în vederea executării silite	202
5. Concentrarea competenței?.....	203
Secțiunea 3. Soluționarea amiabilă.....	203
Secțiunea 4. Caracterul executoriu	204
1. Caracterul executoriu și hotărârea de primă instanță	205
2. Caracterul executoriu și căile extraordinare de atac.....	205
Secțiunea 5. Oponerea copilului în faza executării silite.....	205
Scurte concluzii	206
CAPITOLUL IX. JURISPRUDENȚA CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR	
OMULUI	208
Secțiunea 1. Principii care decurg din jurisprudența CEDO.....	208
1. Principiul subsidiarității.....	209
2. Primatul interesului superior al copilului.....	210
3. Complementaritatea cu Convenția de la Haga din 1980 și Regulamentul Bruxelles IIb.....	211
Secțiunea 2. Art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și răpirile internaționale de minori	212
1. Termenul rezonabil de soluționare a cererii de înapoiere.....	213
2. Termenul rezonabil de executare a hotărârii de înapoiere	214
Secțiunea 3. Art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și răpirile internaționale de minori	215
1. Evoluția jurisprudenței.....	218
2. Jurisprudența CEDO în materia excepțiilor de la principiul înapoierii prompte	221
2.1. Integrarea minorului în statul de refugiu	221
2.2. Riscul grav	222
2.3. Oponerea minorului la înapoiere	224
3. Jurisprudența CEDO în materia executării silite	226
4. Jurisprudența CEDO în materia refuzului gestionării cererii de autoritățile centrale.....	228
Secțiunea 4. Art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și răpirile internaționale de minori	229
Secțiunea 5. Drepturile fundamentale și Uniunea Europeană	230
1. Perspectiva istorică.....	230
2. Aderarea Uniunii Europene la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale	231
2.1. Avizul Curții de Justiție de la Luxemburg nr. 2/94	232
2.2. Avizul Curții de Justiție de la Luxemburg nr. 2/13	233
Scurte concluzii	234
CAPITOLUL X. JURISPRUDENȚA CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE	236
Secțiunea 1. State terțe de Uniunea Europeană.....	236
1. Cadru general al aderării la Convenția de la Haga din 1980	237
2. Avizul Curții de Justiție de la Luxemburg nr. 1/13 privind statele terțe	238
Secțiunea 2. State Membre ale Uniunii Europene	239

1. Cadrul general al procedurii trimiterii preliminare și procedura PPU	239
2. Jurisprudența CJUE în materia hotărârilor privilegiate	241
2.1. Hotărâri provizorii	241
2.2. Hotărâri de fond	245
3. Jurisprudența CJUE în materia ascultării copilului	247
Scurte concluzii	248
CAPITOLUL XI. MODALITĂȚI ALTERNATIVE DE SOLUȚIONARE A LITIGIILOR	250
Secțiunea 1. Cadrul legal	250
Secțiunea 2. Subsidiaritate sau complementaritate cu soluționarea judiciară?	251
Secțiunea 3. Metode de soluționare alternativă	252
Secțiunea 4. Medierea	253
1. Avantaje	253
2. Riscuri	254
3. Medierea în răpirile internaționale de minori	255
3.1. Obiectul medierii	257
3.2. Limite temporale	258
3.3. Limite substanțiale și procedurale	258
3.3.1. Contrarietatea cu dreptul național substanțial	259
3.3.2. Lipsa caracterului executoriu în dreptul național	259
3.4. Dificultăți specifice	260
3.4.1. Diferențe lingvistice, culturale, religioase	260
3.4.2. Distanțe geografice și/sau imigrarea	260
3.4.3. Proceduri penale pendinte	261
3.5. Medierea ca mijloc preventiv	262
Scurte concluzii	262
CAPITOLUL XII. COOPERAREA ÎN MATERIA RĂPIRILOR INTERNAȚIONALE DE MINORI	264
Secțiunea 1. Forme de cooperare	264
1. Cooperarea administrativă	265
2. Cooperarea judiciară	267
3. Cooperarea internă	268
4. Cooperarea externă	268
Secțiunea 2. Caracterele cooperării	268
1. Gratuitate	268
2. Celeritate	269
Secțiunea 3. Conținutul cooperării	270
1. Limite	270
2. Obținerea de informații	270
3. Obligații specifice de cooperare	272
Scurte concluzii	272
CAPITOLUL XIII. ASPECTE SPECIFICE ÎN DREPTUL ROMÂN	274
Secțiunea 1. Procedura administrativă	274
1. Autoritatea centrală română și atribuțiile sale	274
2. Controlul convențional de regularitate	277

3. Înaintarea cererilor active către autoritatea centrală solicitată/confirmarea primirii cererilor către autoritatea centrală solicitantă.....	278
4. Confirmarea înapoierii copilului.....	278
5. Localizarea minorului pe teritoriul României	279
6. Informarea Poliției de Frontieră.....	279
7. Informarea instanței conform art. 16 din Convenția de la Haga din 1980	280
8. Sesizarea DGASPC pentru măsuri de protecție.....	280
9. Măsuri de soluționare amiabilă. Concilierea părintelui răpitor	281
10. Facilitarea inițierii și asistarea procedurii jurisdicționale	281
11. Monitorizarea executării silite.....	282
12. Procedura în cazul respingerii cererii de înapoiere (risc grav sau opunerea minorului)	283
13. Asistență în aplicarea art. 15 din Convenția de la Haga din 1980.....	284
Secțiunea 2. Procedura jurisdicțională	284
1. Competența.....	285
1.1. Competența generală	285
1.2. Competența materială	287
1.3. Competența teritorială	287
2. Scutire de taxe	287
3. Asistență judiciară gratuită.....	288
4. Termenul de 6 săptămâni	289
5. Calitatea procesuală activă și pasivă. Participanții	290
6. Suspendarea litigiilor referitoare la fondul dreptului de încredințare.....	291
7. Probatoriul.....	292
7.1. Înscrieri.....	294
7.2. Interogatoriu.....	295
7.3. Martori.....	296
7.4. Ancheta socială	296
7.5. Expertiza psihologică.....	297
8. Ascultarea copilului	299
9. Măsuri de protecție a copilului pe parcursul soluționării cererii de înapoiere	302
10. Măsuri de prevenție a răpirilor succesive pe parcursul și după soluționarea cererii de înapoiere.....	305
11. Măsuri de asigurare a contactului dintre copil și titularul cererii	307
12. Hotărârea primei instanțe.....	308
12.1. Termenul de executare a obligației de înapoiere a minorului.....	309
12.2. Suportarea cheltuielilor pentru înapoierea copilului	309
12.3. Caracterul executoriu.....	310
12.4. Cerințe procedurale și administrative specifice	310
13. Căi de atac. Recursul	311
13.1. Natura juridică a recursului	311
13.2. Caracterul suspensiv al recursului.....	312
13.3. Cerințe procedurale și administrative specifice	313
14. Atestarea caracterului ilicit al deplasării/reținerii unui minor	313
Secțiunea 3. Corelații cu alte proceduri.....	316
1. Suplinirea consimțământului la părăsirea teritoriului național de către minor....	316
1.1. Aspecte generale.....	316

1.2. Implicații practice	317
1.3. Aspecte specifice în dreptul român	319
1.3.1. Ordonanța președințială	319
1.3.2. Deplasări temporare sau definitive (relocări internaționale).....	320
2. Repatrierea	322
2.1. Cadrul legal.....	322
2.2. Raportul cu răpirile internaționale de minori	323
Secțiunea 4. Executarea silită	324
1. Măsuri disponibile în lipsa executării voluntare	325
1.1. Punerea în executare a amenzii.....	325
1.2. Executarea silită a obligației de a înapoia minorul	325
2. Competența cu privire la executarea silită	326
3. Ajutor public judiciar pentru faza executării silite	327
4. Etapele procedurii de executare silită	328
5. Poziția minorului în cadrul executării silite	330
6. Consilierea psihologică a minorului în cadrul executării silite.....	331
6.1. Reglementarea legală și compatibilitatea cu CEDO	331
6.2. Desfășurarea programului de consiliere psihologică.....	336
6.3. Consecințele practice ale parcurgerii programului de consiliere psihologică.....	340
6.4. Aspecte procedurale.....	341
7. Consilierea psihologică în afara executării silite	342
8. Propuneri <i>de lege ferenda</i>	344
Secțiunea 5. Medierea	345
1. Cadrul legal	345
2. Caracter facultativ	345
3. Medierea în dreptul familiei	349
3.1. Procedura de mediere	349
3.2. Acordul de mediere.....	350
3.2.1. Modalități de a produce efecte juridice.....	350
3.2.2. Caracter executoriu	351
4. Medierea în răpirile internaționale de minori.....	352
4.1. Faza administrativă.....	352
4.2. Faza judiciară	352
4.3. Dificultăți specifice în dreptul român.....	353
4.3.1. Acorduri de mediere extinse	353
4.3.2. Audierea minorului	355
4.3.3. Mediatori specializați în răpiri internaționale de minori	356
Scurte concluzii	356
Anexa nr. 1. Convenție din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii	359
Anexa nr. 2. Formular cerere înapoiere minor.....	368
Anexa nr. 3. Regulamentul (UE) 2019/1111 al Consiliului din 25 iunie 2019 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind răpirea internațională de copii (reformare) - <i>extras</i> -	371

Anexa nr. 4. Legea nr. 369 din 15 septembrie 2004 privind aplicarea Convenției asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, adoptată la Haga la 25 octombrie 1980, la care România a aderat prin Legea nr. 100/1992	375
Anexa nr. 5. Ordinul Ministrului Justiției nr. 3573/C din 9 octombrie 2014 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitățile de exercitare a atribuțiilor ce revin Ministerului Justiției în calitate sa de autoritate centrală, desemnată prin Legea nr. 100/1992 pentru aderarea României la Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii.....	382
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	387

Capitolul I

Aspecte introductive*

Dinamica vieții actuale și libertatea de circulație conduc la o mobilitate transfrontalieră crescută, precum și la creșterea continuă a numărului de familii „internaționale”.

Atunci când astfel de familii se destramă, soții/partenerii cu naționalități diferite intră în conflict, care, uneori, este soluționat pe cale amiabilă, iar, alteori, se concretizează într-un „pachet” amplu de litigii cu natură juridică diferită, care depășesc limita teritorială a unui singur stat și pot implica diverse persoane (iar nu numai părinții minorului).

La baza acestui ansamblu litigios cu elemente de extraneitate sunt situațiile în care un copil este deplasat de pe teritoriul unui stat (de origine/al reședinței obișnuite) într-un alt stat (de destinație/de refugiu) și/sau reținut pe teritoriul acestui din urmă stat, în ambele cazuri cu caracter ilicit.

De cele mai multe ori, deplasarea/reținerea ilicită a minorului este efectuată de unul dintre părinți (părintele „răpitor”), cu încălcarea drepturilor de „încredințare” conferite în statul de origine către părintele *left-behind* (în practică sunt însă relativ dese situațiile în care familiile extinse pe linie maternă sau paternă se implică activ în conflictul dintre soți/parteneri, astfel încât apar și cazuri în care deplasarea/reținerea sunt efectuate de rudele copilului).

Fenomenul este cunoscut sub denumirea de „răpire internațională de minori” și se particularizează prin faptul că produce efecte simultan în mai multe sisteme juridice (dreptul internațional, dreptul Uniunii Europene și dreptul intern al statelor de origine/destinație), atât în materie civilă, cât și penală.

În materie civilă, răpirile internaționale generează de obicei două tipuri de litigii¹, care coexistă și se influențează reciproc: un litigiu având ca obiect înapoierea copilului în statul reședinței obișnuite (care are loc în fața instanțelor din statul de refugiu), precum și un litigiu/mai multe litigii având ca obiect aspecte diferite de înapoiere, respectiv măsuri de fond referitoare la copil – stabilirea domiciliului, autoritate părintească, legături personale etc. (care pot avea loc în statul de origine și/sau în statul de destinație).

Demersurile de natură civilă sunt deseori dublate de proceduri penale împotriva răpitorului în statul de origine (în cazul în care răpirea internațională de minori este incriminată ca atare în acest stat).

În plus, nu de puține ori, răpirile internaționale de minori au generat cereri formulate în fața Curții Europene a Drepturilor Omului sau cereri preliminare în interpretare, adresate Curții de Justiție a Uniunii Europene.

---

* Hotărârile judecătorești naționale citate au fost consultate de către autoare în mod direct, în cursul activității sale profesionale.

¹ Pentru o privire detaliată privind interacțiunea dintre cele două tipuri de litigii, a se vedea A.M. Voiculescu, *Interaction between Hague Convention on the civil aspects of international child abduction and domestic litigations concerning domicile of the child and parental authority*, în *Journal of The International Conference Challenges of the Knowledge Society*, ed. a 12-a, Ed. Nicolae Titulescu, București, 2018, pp. 347-355, disponibil [Online] la adresa: [file:///C:/kits/cks_2018%20\(1\).pdf](file:///C:/kits/cks_2018%20(1).pdf), ultima accesare la data de 9 noiembrie 2025, ora 13,42.

În esență, scopul tuturor acestor proceduri este acela de a stabili dacă minorul se va întoarce în statul reședinței obișnuite (regula) sau va rămâne în statul de refugiu (excepția), precum și consecințele asociate aplicării regulii sau excepției.

Principiul este acela conform căruia interesul superior al minorului impune înapoierea cu celeritate în statul reședinței obișnuite (cunoscut în doctrină și practică drept „principiul înapoierii prompte”). Justificarea acestui principiu decurge din ideea că trebuie împiedicată perpetuarea unei situații create prin comportamentul ilicit al răpitorului.

Minorul poate rămâne în statul de destinație numai în cazuri excepționale, identificate expres de instrumentele juridice aplicabile în materie (și care sunt, ca atare, de strictă interpretare și aplicare). Cele 5 excepții (întemeiate fie pe trecerea timpului și integrarea minorului în statul de destinație, fie pe comportamentul părinților/copilului, fie pe drepturile fundamentale) sunt justificate de același interes superior al copilului care stă la baza regulii înapoierii prompte, privit însă din alte perspective, care iau în considerare diverse elemente particulare ale fiecărei spețe.

Delimitarea internațională a competențelor între autoritățile statelor de origine și cele ale statelor de refugiu este simplă și clară: instanțele din statul reședinței obișnuite sunt competente pentru a decide cu privire la fondul problemei, iar instanțele din statul de destinație vor putea dispune doar asupra înapoierii/neînapoierii minorului (nu și asupra aspectelor de fond care fac obiectul disputei judiciare în statul de origine).

Ținând cont de elementul transfrontalier specific materiei, pentru a combate sau măcar ameliora consecințele nefaste ale răpirilor internaționale de minori, a fost necesară adoptarea de instrumente juridice internaționale și europene.

Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii oferă cadrul legal internațional și este un instrument de drept internațional privat care se bucură de o largă recunoaștere în plan mondial și la care au aderat din ce în ce mai multe state².

La nivelul Uniunii Europene, convenția menționată se completează cu Regulamentul (UE) 2019/1111 al Consiliului din 25 iunie 2019 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind răpirea internațională de copii (instrument de drept derivat al UE).

Aceste instrumente juridice interferează nu numai între ele, dar și cu instrumente de drept național; în plus, interferența se manifestă atât în plan procedural, cât și substanțial. Interacțiunea acestor instrumente poate genera dificultăți în practică, întrucât, spre deosebire de regulile procedurale (se va aplica legea procedurală a statului de destinație), aspectele substanțiale sunt supuse simultan unui „mozaic” de legislații (drept național, drept internațional privat și drept european).

În acest context complex, cooperarea judiciară internațională are un rol important, care se manifestă nu numai prin sancționarea promptă și efectivă a răpirilor internaționale (intervenția rapidă a autorităților administrative și judiciare competente), dar și printr-un efort susținut de prevenție (popularizarea noțiunilor și mecanismelor specifice – uneori, persoanele implicate nici măcar nu sunt conștiente că acțiunile lor ar putea avea un caracter ilicit –, precum și identificarea unor mijloace alternative de soluționare a conflictului).

Lucrarea de față își propune să sintetizeze aspectele cele mai relevante în materia răpirilor internaționale de minori, pornind de la aspectele de drept internațional și al Uniunii Europene și concentrându-se apoi pe aspectele specifice din dreptul național român.

---

² În prezent, conform informațiilor disponibile [Online] la adresa: <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=24>, ultima accesare la data de 9 noiembrie 2025, ora 14,08, un număr de 103 state sunt parte la acest instrument juridic.